

OPEO0100 TILINPÄÄTÖS JA TILINTARKASTUS LAY/OTK SLK-2013 JYRKI PAUKKU

OSA 2: TILINPÄÄTÖSANALYYSI:

1.JOHDANTO

- **Tilinpäätös on yrityksen keskeisin taloudellinen viesti ulkomaailmalle**
  - **Julkistettu tilinpäätös on tarkoitettu yrityksen sidosryhmien, niin sisäisten kuin ulkoistenkin, päätöksenteon apuvälineeksi.**
  - **Tilinpäätökset ovat yleensä julkisia**
  - **Tilinpäätökseen voidaan suhtautua kuitenkin epäillen: kertooko tilinpäätös todella yrityksen menestymisestä vai luodaanko siinä yrityksen tilinpäätöspolitiikan mukaista yrityskuvaa?**
- TILINPÄÄTÖSANALYYSIN LOPPUTULOS:

Cargotec 8 1/2

Kiitos, Aasia ja USA:n armeija

Miten panssarivaunu siirretään merellä laivasta toiseen? Ratkaisun tietää suomalainen Cargotec. Suomalaisyhtiö on kehittänyt Yhdysvaltain armeijalle järjestelmän, jolla panssareita voidaan ajaa laivasta toiseen ilman käyntiä satamassa.

Viisivuotinen sopimus on tuonut suomalaisyhtiölle yhteensä 350 miljoonan euron kaupat Yhdysvaltain armeijan kanssa. Epävarmoina aikoina sopimus on ollut tärkeä.

Mutta nyt tuo epävarmuus on ohi. Cargotecin tilaukset kasvoivat viime vuonna 50 prosenttia ja laivanosturien tilaukset yli 80 prosenttia.

Edellisvuoden nolatiluloksen jälkeen Cargotecin kannattavuus palasi hyvien vuosien tasolle. Tänä vuonna yhtiö uskoo jo tekevänsä huipputuloksen.

Cargotecin bisnes sykkii samaan tahtiin kuin maailmankauppa ja -talous. Yhtiön satamanosturien myyntiä auttoi konttiliikenteen 13 prosentin kasvu maailman merillä. Autonostureiden kauppa virisi, kun kuormurit alkoivat liikkua. Laivanosturien tilauskirja oli nousukauden jäljiltä niin pulska, että se ei ikinä ehtinyt huveta.

Tuloksenteossa yhtiötä auttavat taantumassa tehdyt säästöt ja leikkaukset. Loppuvuonna Cargotec ilmoitti vähentävänsä Tampereella 90 työpaikkaa. Jo edellisvuonna yhtiö kertoi vähentävänsä Suomessa 170 työpaikkaa.

Lievittiköhän yhtiön johto siis huonoa

Alan kasvu tulee Aasiasta, siksi Cargotecin on oletettava iso loikka Kiinan markkinoille.

omatuntoa, kun se lahjoitti 600 000 euroa Tampereen teknilliselle yliopistolle?

Tuskin sentään. Teknillinen yliopisto on Cargotecille tärkeä, koska Tampereen tehtaan korvaa osaamis- ja teknologiakeskus. Se työllistää valmistuttuaan noin 300 henkeä eli yli puolet tehtaan henkilöstöstä. Tuotantoa Cargotec on jo siirtänyt Tampereelta uudelle Puolan tehtaalle.

Cargotec käytti taantumasta yhtiön rakenteen muuttamiseen. Kalmarin satamanosturit ja -trukit, MacGregorin laivanosturit sekä Hiabin kuorma-autonosturit muuttuivat kahdeksi liiketoiminta-alueeksi. Toinen puoli Cargotecista valmistaa siis maalla käytettävät nosturit ja toinen laivanosturit. Loput eli 27 prosenttia liikevaihdosta tulee huollosta.

Viime vuonna nosturivalmistaja pani uusiksi strategiansa. Yhtiön neljä painopistettä ovat *sisäinen selkeys, huoltopalvelut, asiakkaat ja kasvavat markkinat*.

Sisäistä selkeyttä Cargotec tavoittelee esimerkiksi tämän vuoden suurimmal-

la investoinnilla, yhtiön yhteisellä toiminnanohjausjärjestelmällä.

Huoltopalveluissa Cargotec yhdistää Kalmarin, MacGregorin ja Hiabin huoltoyksiköitä yhdeksi organisaatioksi.

Asiakkaat tarkoittaa tietysti asiakas-keskeisyyttä, mutta myös asiakkaiden segmentointia ja valintaa. Toisin sanoen Cargotec voi luopua joistakin liiketoiminnoistaan.

Kasvat markkinat tarkoittaa, että yhtiö tarvitsee vahvemman jalansijan varsinkin Aasiassa ja Kiinassa. Hongkongiin lähti viime vuoden lopussa komennukselle varatoimitusjohtaja **Pekka Vauramo**, mikä enteilee yrityskauppaa tai yhteisyritystä.

"Arvioimme ja neuvottelemme kuinka menemme Kiinan markkinoille eri tavalla ja suuremmissa mittakaavassa kuin ennen", Cargotecin toimitusjohtaja **Mikael Mäkinen** sanoi tulosta esitellessään.

Kasvuloikan Cargotec otti jo tämän vuoden alussa, kun se osti amerikkalaisen ohjelmistoyritys Navisin. Käteistä ostoon kului 140 miljoonaa euroa.

Navis tekee ohjelmistoja, joilla satamayhtiöt voivat suunnitella ja automatisoida konttien liikuttelua satamassa. Kaupan ansiosta Cargotec pystyy tarjoamaan entistä laajempaa kokonaispakettia satamille.

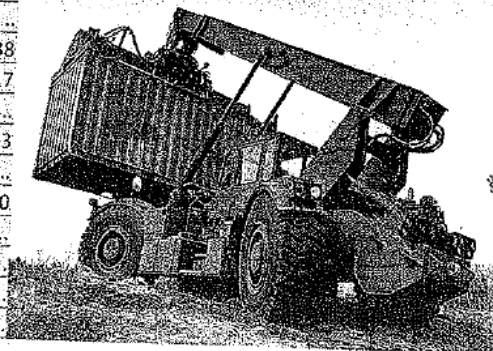
Cargotec on Koneen ohella toinen Pekka Herlinin jälkeläisten yhtiö. Ilkka Ilona ja Niklas Herlinillä on enemmistö yhtiön äänivallasta ja osakkeista reilu kolmannes. He ovat myös siirtäneet useita prosenttia omistuksesta jo seuraavalle sukupolvelle.

Uusille sukupolville Cargotecista tekevät houkuttelevan sijoituksen maailmankaupan ja kuljetusten kasvu.

PEKKA LÄHTENMÄKI

Cargotec	2007	2008	2009	2010	ennuste 2011
Liikevaihto, milj. euroa	3 018	3 399	2 581	2 575	2 943
Liikevaihdon muutos, %	16	13	-24	0	14
Investoinnit, milj. euroa	277	170	117	105	..
Käyttökate, milj. euroa	263	237	60	190	279
Liiketulos, milj. euroa	203	174	0	129	218
Nettotulos, milj. euroa	128	99	-48	63	142
Kokonaistulos, milj. euroa	134	112	-37	68	142
Sijoitetun pääoman tuotto, %	18	14	0	9	..
Nettorahoituskulut, %	0,6	0,8	1,0	1,1	..
Omavaraisuusaste, %	38	33	38	43	38
Gearing, %	34	55	37	17	17
Henkilöstö	10 276	11 777	10 785	9 673	..
Nettotulos/Osake, euroa	2,1	1,6	-0,8	1,0	2,3
P/E-luku	15	5	-25	38	..
Osinkosuhte, %	51	38	-51	59	40
P/B-luku, hinta/tasesubstanssi	2,3	0,6	1,4	2,2	..
Omistajan tuotto, %	-22	-71	146	104	..
Kaupantekokurssi, euroa	31,7	8,1	19,3	39,0	..
TE-arvosana, asteikko 4-10	8,8	8,1	6,1	8,4	..

ENNUSTE: FACTSET

2. MÄÄRITELMÄ JA KÄYTTÄJÄT

- TILINPÄÄTÖSANALYYSI ON LÄHTÖKOHTA TEHTÄESSÄ JOHTOPÄÄTÖKSIÄ YRITYKSEN TALOUDELLISISTA TOIMINTAEDELLYTYKSISTÄ YRITYKSEN TULEVAISUUTTA TAI ELINKELPOISUUTTA KOSKEVAN ENNUSTEEN TUEKSI

Miten tämä yritys pärjää markkinoilla? Kannattaako se ostaa? Onko se menossa konkurssiin?

Kannattaako tähän yritykseen sijoittaa rahaa?

Kannattaako yritykselle lainata rahaa?

- TILINPÄÄTÖSANALYYSIN MÄÄRITELMÄ:

YRITYKSEN TILINPÄÄTÖSANALYYSILLÄ TARKOITETAAN TILINPÄÄTÖSINFORMAATION POHJALTA SUORITETTAVAA:

- 1) KANNATTAVUUDEN,
- 2) RAHOITUKSEN JA
- 3) TALOUDELLISTEN TOIMINTAEDELLYTYSTEN MITTAAMISTA JA KRIITTISTÄ ARVIOINTIA

- TILINPÄÄTÖSANALYYSIÄ KÄYTETÄÄN APUNA MM.

1.) LUOTTOPÄÄTÖSTEN TEKEMISESSÄ

Vieraan pääoman sijoittajia kiinnostaa yrityksen vakavaraisuus eli kyky vastata pitkäaikaisista velkasitoumuksista

Luottopäätöstilanteissa tilinpäätösanalyysistä saatu informaatio toimii yleensä myönnetyn lainan ehtojen määrittämisen pohjana

Teorian mukaan yrityslainasaamisten arvoon vaikuttavat keskeisimmät tekijät ovat lainojen takaisinmaksuaika, luototettavan yrityksen substanssi ja omavaraisuusaste sekä yrityksen kannattavuuskehitys.

Ks. tarkemmin Heiskanen ”Luottoriskien hinnoittelumallin hyväksikäyttö pankin vakavaraisuuslaskennassa ja tilinpäätöksissä”

Ks. myös Johanna Ek pro gradu ”Yritysluottojen hinnoittelu pankeissa”

2.) YRITYSTEN ARVON MÄÄRITTÄMISESSÄ

Ks. esim. Kallunki ”Yrityksen arvonmääritys”:

Strategisen analyysin jälkeen yrityksen arvon määrittämisessä siirrytään tilinpäätöstietojen arviointiin. Tilinpäätöstietojen analysoinnilla pyritään arvioimaan mm. yrityksen kannattavuus sekä rahoitus- ja varallisuusasema.

Yrityksillä on mahdollisuus vaikuttaa tilinpäätöstensä sisältöön erilaisilla harkinnanvaraisilla kirjauksilla. Jotta yritysten julkaisemat tilinpäätökset olisivat vertailukelpoisia, ne on oikaistava vastaamaan yrityksen todellista tilaa.

Julkisesti noteerattujen yritysten tilinpäätökset ovat useimmiten hyvin vertailukelpoisia ja niiden oikaisun tarve on vähäinen.

3.) KONKURSSIN ENNUSTAMISESSA

Yrityksen toiminnan epäonnistuneisuus heijastuu vähitellen sen tilinpäätöstietoihin. Tämä merkitsee sitä, että tilinpäätöstiedoista voidaan havaita vaaranmerkkejä, jotka voivat ennakoida yrityksen joutumista konkurssiin.

4.) SIJOITUSPÄÄTÖSTEN TEKEMISESSÄ

Tilinpäätösten lukemisella ja analysoinnilla on vakiintunut asema sijoituspäätösten valmistelussa. Tilinpäätöksistä ilmenevät seikat ovat usein osana sijoituskohteita koskevissa analyyseissä.

KKO 2009:1 (TJGROUP)

Pennanen ”Pörssilistautumisen vaikutus yrityksen taloudellisiin tunnuslukuihin”

12

tukea tälle hypoteesille. Jensenin ja Mecklingin (1976) mukaan yhtiöiden tuloksilla on taipumus heiketä listautumisen jälkeen. Morck ym. (1988) osoittivat tutkimuksessaan, että pienillä osakeomistusosuuksilla ja heikolla yrityksen arvolla on selvä riippuvuus. (Mikkelson ym. 1997, 282.) Jain & Kini (1994) havaitsivat, että yritysten kannattavuudella on taipumus heiketä listautumisen jälkeen. Heidän mukaansa tämä on ainakin osaksi selitettävissä johdon heikentyneillä intresseillä. (Jain & Kini 1994, 1700.)
Yritysten tulosten heikkenemistä listautumisen jälkeen saattaa selittää myös tuloksenjärjestely (earnings management). Tuloksenjärjestelyn avulla pyritään näyttämään mahdollisimman hyvää tulosta ennen listautumisantia, jotta sijoittajat saadaan kiinnostumaan yhtiön osakkeesta. Vaihtoehtoiset kirjanpitokäytännöt antavat mahdollisuuksia tuloksenjärjestelyn hyväksikäyttöön osakeantien yhteydessä, vaikka se näin käytettynä onkin moraalisesti arveluttavaa ja saattaa olla harhaanjohtavaa.
Tuloksenjärjestely on myös osaltaan vaikuttamassa osakeannin jälkeiseen osakekurssin epäsuotuisaan kehitykseen. Empiiristä näyttöä tuloksenjärjestelyn hyväksikäytöstä osakeanneissa esittävät mm. Teoh ym. (1998). Osakeantiyhtiöiden nettotulokset ovat kasvaneet ennen osakeantia ja laskeneet annin jälkeen enemmän kuin vertailuyhtiöiden tulokset. Tämä on ollut seurausta tuloksenjärjestelytoimenpiteistä. (Teoh ym. 1998, 93-94.)

5.) VEROTTAJAA KIINNOSTAA YRITYKSEN VUOSITULOS, JOSTA YRITYS MAKSAA VERONSA

”Tilinpäätösanalyysiä” verotuspäätöksiä valmistellessaan

6.) YRITYKSEN TAVARANTOIMITTAJAT HALUAVAT PUOLESTAAN TIETÄÄ YRITYKSEN KYVYN LASKUJEN MAKSAMISEEN ELI SEN MAKSUVALMIUDEN

7.) ASIAKKAAT

Myyjän taloudellinen tilanne ja pitkäaikaiset toimitukset (esim. atk-järjestelmät)

8.) KILPAILIJAT

Kilpailijoita saattaa kiinnostaa esim. tiedot yrityksen myynnin kehittymisestä, kannattavuudesta, investoinneista, markkinaosuuksien muutoksista ja tutkimus- ja tuotekehityspanostuksista

Yritysvaltausten ja -kauppojen yhteydessä voidaan arvioida kohteena olevan yrityksen arvoa

9.) JULKISTA VALTAAKIN VOIDAAN PITÄÄ ERÄÄNÄ TILINPÄÄTÖSANALYYSIN KÄYTTÄJÄNÄ.

Tietyillä toimialoilla julkisella vallalla on velvollisuus valvoa yksittäisten yritysten taloudellisen tilanteen kehitystä

Esim. Finanssivalvonta (Fiva) valvoo pankkien vakavaraisuutta

10.) TILINTARKASTAJIAKIN VOIDAAN MYÖS PITÄÄ ERÄÄNÄ TILINPÄÄTÖSANALYYSIN TUOTTAJINA TAI HYVÄKSIKÄYTTÄJÄNÄ.

Tilintarkastajan tulee ottaa tilintarkastuskertomusta valmistellessaan kantaa yrityksen toiminnan jatkuvuuteen (esim. ARKTOS)

HUOM! Tilintarkastajien tilanne eroaa muista em. ns. ulkoisista sidosryhmistä sikäli että heillä on asemansa perusteella mahdollisuus käyttää myös yrityksen sisältä saamaansa tarkempaa tietoa

11.) YRITYSJOHTOON

Tilinpäätösanalyysijä ja niihin perustuvia tunnuslukuja **voidaan käyttää apuna johtamisessa sen kaikilla osa-alueilla: a) suunnittelussa, b) tarkkailussa ja c) tiedottamisessa**

Suunnittelussa tunnuslukuja voidaan käyttää tavoitteiden asettamisessa

Esim: Laskentayksikön tuottotavoite saatetaan ilmaista sijoitetun pääoman tuottoasteen, rahoitustavoite omavaraisuusasteena tai vieraan pääoman takaisinmaksukyknä.

Esim: Kesko - oman pääoman tuottotavoite 14% (sipo% 16%)

Tiedottamisen tarkoituksena on vaikuttaa sidosryhmien toimiin. Koska esim. rahoituslaitokset muodostavat kuvan yrityksen luottokelpoisuudesta osittain tunnuslukujen perusteella, tunnuslukujen arvoista saattaa tulla yritykselle sellaisia tavoitteita, joihin se pyrkii sekä toiminnallisesti että tilinpäätösratkaisujen avulla pyrkimyksenä aikaansaada sopivia tunnuslukuja.

KÄYTÄNNÖN TARKASTUSTYÖSSÄ SAATU KOKEMUS ON OSOITTANUT, ETTÄ YRITYSTASON TIETOAINEISTOON JA SEN LUOTETTAVUUTEEN SISÄLTYY USEIN MERKITTÄVIÄ ONGELMIA. TARKOIN SÄÄNNELTYNÄKIN TILINPÄÄTÖS ON KUITENKIN VAIN YRITYKSEN JOHDON LAATIMA LASKELMA, JONKA SISÄLTÖÖN JOHTO VOI MONIN TAVOIN VAIKUTTAA

YRITYKSEN ULKOPUOLISEN ANALYSOIJAN TÄYTYY KUITENKIN PÄÄOSIN TYYTYÄ SIIHEN INFORMAATIOON, OIKEAAN TAI VÄÄRÄÄN, JONKA YRITYKSEN JOHTO TILINPÄÄTÖSASIAKIRJOISSA ILMOITTA JA PYRKIÄ ELIMINOIMAAN KÄYTETTÄVISSÄ OLEVASTA AINEISTOSTA ANALYYSIN ULKOPUOLELLE HARKINNANVARAISTEN TEKIJÖIDEN VAIKUTUKSET.

KÄYTÄNNÖN KOKEMUS PAIKALLISPANKKIEN TYYPILLISTEN PK-YRITYSASIAKKAIDEN TILINPÄÄTÖKSISTÄ ON OSOITTANUT, ETTÄ JOPA SUMUPOISTOJA KÄYTETÄÄN VARSIN YLEISESTI TULOSENJÄRJESTELYERINÄ. – JUHANI HEISKANEN, LUOTTORISKIEN HINNOITTELMALLIEN HYVÄKSIKÄYTTÖ PANKIN VAKAVARAISUUSLASKENNASSA S.42

Muita käyttötarkoituksia:

Nokian johtokunnan bonuspalkkaus

Vuodelta 2002 maksettiin kymmenelle johtokunnan jäsenelle, Jorma Ollila mukaan lukien, palkkoja ja palkkioita yhteensä noin 7,9 miljoonaa euroa. Tästä määrästä noin 2,7 miljoonaa euroa maksettiin johtokunnan jäsenille kalenterivuoden 2002 perusteella Nokian lyhyen aikavälin bonusjärjestelmän (Short Term Incentive Plan "STIP") mukaisesti.

Johtokunnan jäsenten bonuspalkkiot maksetaan STIP-järjestelmässä prosentiosuutena jäsenen vuosipalkasta. Maksettava bonus lasketaan lyhyen aikavälin (kuuden kuukauden) tulosten perusteella, mikä on linjassa Nokian taloudellisten

suunnittelukausien kanssa. Johtajien bonuksista päätetään pääasiassa seuraavien kriteerien perusteella: liikevaihto, liiketulos, nettokäyttöpääoman kierto, Nokian strategisten tavoitteiden sekä henkilökoh- taisten tavoitteiden saavuttaminen. Kriteerien toteutumista arvioidessaan hallituksen henkilöstöpoliittinen valiokunta voi käyttää harkintavaltaansa ehdottaessaan tai päättäessään bonuskorvauksista. Johta- jien bonuskorvaukset suoritetaan kahdes- ti vuodessa, maaliskuussa ja syyskuussa, 31.12. ja 30.6. päättyviä puolivuotiskausia vastaavasti.

Lähde: www.nokia.com

Yhteenvedo: Kaikissa edellämainituissa tilanteissa päätöksenteon taustaksi tarvitaan mahdollisimman luotettavaa tietoa yrityksen taloudellisesta tilanteesta

YHTEENVETO (KALLUNKI & KYTÖNEN):

Taulukko 1.1. Tilinpäätösanalyysin käyttäjät ja tilin- päätösinformaatio yrityksen taloudellisesta tilasta.

verottaja	kannattavuus
osakesijoittajat	kannattavuus, vakavaraisuus, kasvu
vieraan pääoman sijoittajat	vakavaraisuus, kannattavuus
tavarantoimittajat	maksuvalmius, vaka- varaisuus
asiakkaat	kannattavuus, maksu- valmius, vakavaraisuus

- TILINPÄÄTÖSKÄYTÄNTÖJEN MONINAISUUS

Mitä ovat laivaosuudet Finnlinesin taseessa?

Entä Espoon Sähkön liittymismaksut

Tai Rovakairan taseessa olevat massiiviset verkostot

- TILINPÄÄTÖSTEN OIKEELLISUUS JA LUOTETTAVUUS

Mielenkiintoiseksi tämän kurssin ja tämän asian tekee myös se, että tilinpäätökset ovat tilinpäätöksiä - niissä on aina jotakin uutta ja erilaista ja joskus jopa epäilyttäviä eriäkin

Esim: Hotelli Pohjanhovi

Vrt: 3CSYSTEMS

Tai Stora Enso

TULOSLASKELMA	<u>1.1. 31.12.1999</u>	1.1. 31.12.1998
LIKEVAIHTO	40 875 308,85	5 990 607,35
Liiketoiminnan muut tuotot	276 790,91	23 434,92
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	6 652 222,81	975 820,24
Varastojen muutos +/(-)	-329 334,33	-173 007,06
<i>LISÄYS → VÄHENNÄTTY</i>	<u>6 322 888,48</u>	<u>802 813,18</u>
Ulkopuoliset palvelut	6 825 726,56	1 414 046,39
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	6 510 129,74	639 705,35
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	1 051 964,19	75 323,50
Muut henkilösivukulut	421 887,56	43 001,61
	<u>7 983 981,49</u>	<u>758 030,46</u>
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	655 947,00	43 978,71
Liiketoiminnan muut kulut	18 967 752,60	1 986 605,34
LIKEVOITTO (-TAPPIO)	395 803,63	1 008 568,19

LAKY:

varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	348 409,91	
Ulkopuoliset palvelut	1 465,29	407,63
	<u>150 575,88</u>	<u>159 555,53</u>
Materiaalit ja palvelut yhteensä		
Henkilöstökulut	-456 500,10	-508 373,07
Palkat ja palkkiot		
Henkilösivukulut	163 794,94	155 153,06
Eläkekulut		
Muut henkilösivukulut	27 555,25	25 051,94
	<u>8 012,31</u>	<u>7 843,00</u>
Henkilösiökulut yhteensä		
Poistot ja arvonalentumiset	-199 362,50	-188 048,00
Suunnitelman mukaiset poistot		
	<u>11 212,55</u>	<u>20 840,11</u>
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä		
Liiketoiminnan muut kulut	-11 212,55	-20 840,11
	<u>-351 054,10</u>	<u>-176 465,45</u>
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)		
Rahoitustuotot ja -kulut	31 802,83	218 204,74
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista		
Muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	7 115,81	4 379,88
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	1 342,00	4 756,54
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Muille kuin saman konsernin yrityksille	<u>1 257,58</u>	<u>3 504,94</u>
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	<u>9 715,39</u>	12 641,36
VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISERÄÄ	41 518,22	230 846,10
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	41 518,22	230 846,10
Tuloverot	-12 392,27	-67 167,16
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	<u>29 125,95</u>	<u>163 678,94</u>

1589 052-8

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA

1.2.2000-31.12.2000

EUR

Myyntituotot	771,99
LIKEVAIHTO	771,99
Materiaalit ja palvelut	
Ulkopuoliset palvelut	-588 005,30
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-588 005,30
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-2 361 528,22
Henkilösivukulut	
Eläkekulut	-342 971,98
Muut henkilösivukulut	-142 533,94
Henkilöstökulut yhteensä	-2 847 034,14
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-19 991,98
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-19 991,98
Liiketoiminnan muut kulut	-3 601 420,22
LIKETAPPIO	-7 055 679,65
Rahoitustuotot ja -kulut	
Muut korko- ja rahoitustuotot	
Muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	287 896,16
Korkokulut ja muut rahoituskulut	
Muille kuin saman konsernin yrityksille	-294 917,13
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-7 020,97
TAPPIO ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	-7 062 700,62
TAPPIO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	-7 062 700,62
TILIKAUDEN TAPPIO	-7 062 700,62

007701/1007

3. TILINPÄÄTÖSANALYYSIN TEKEMISTAVAT

- NYKYAIKAINEN TILINPÄÄTÖSANALYYSI VOIDAAN JAKAA:

1. SUORITEPERUSTEISEEN TILINPÄÄTÖSANALYYSIIN

TULOT JA MENOT KIRJATAAN NIIDEN SYNTYESSÄ JA JAKSOTETAAN TARVITTAESSA ERI TILIKAUSILLE TUOTOIKSI JA KULUIKSI

NS. PERINTEINEN TAPA

2. RAHA-VIRTA -ANALYYSIIN

SEURATAAN RAHAN LIIKKEITÄ EIKÄ MENOJA JA TULOJA KOHDISTETA ERI TILIKAUSILLE.

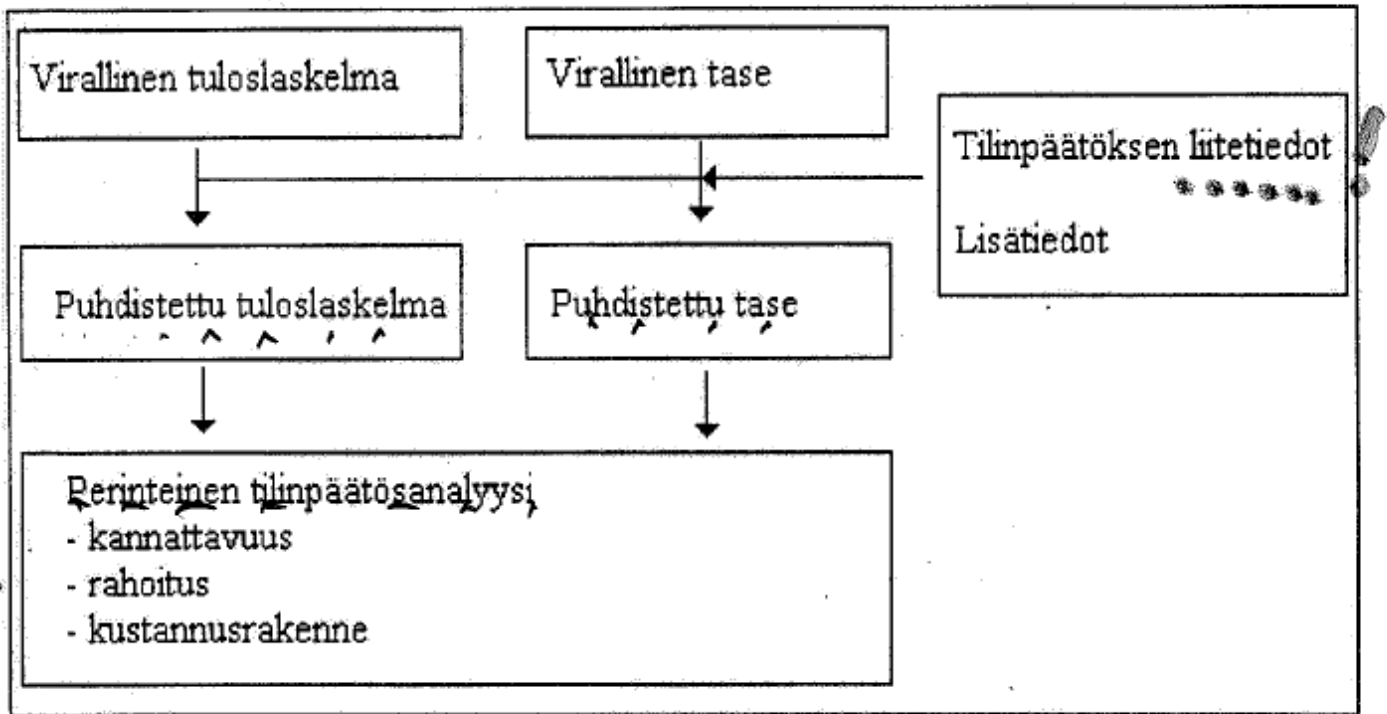
3. MARKKINAPERUSTEISEEN ANALYYSIIN

TILINPÄÄTÖSINFORMAATIOTA YHDISTETÄÄN OSAKEMARKKINOILTA SAATAVAAN INFORMAATIOON - KESKEISENÄ KIINNOSTUKSEN KOHTEENA OSAKKEEN HINNAN JA RISKIN ARVIOINTI

KS. TARK KALLUNKI

- YLEISINTÄ ELI SUORITEPERUSTEISTA TILINPÄÄTÖSANALYYSIÄ VOIDAAN KAAVAKUVIONA KUVATA SEURAAVASTI:

KUVIO 3. Tilinpäätöksen oikaisu

Lähde: Aho 1989, 47

- HUOMIONARVOISTA TÄSSÄ ON SE, ETTÄ VIRALLINEN TULOSLASKELMA JA TASE MUUTETAAN NS. OIKAISTUKSI TULOSLASKELMAKSI JA TASEEKSI

TILINPÄÄTÖSANALYYSIN TAVOITTEENA ON VIRALLISEN TULOSLASKELMAN JA TASEEN OIKAISEMINEN SELLAISIKSI, ETTÄ TILIKAUDEN TULOS JA TALOUDELLINEN ASEMA PYRITÄÄN SELVITTÄMÄÄN MAHDOLLISIMMAN TOTUUDENMUKAISESTI

EDELLYTTÄÄ TIETTYJEN KORJAUSTEN(=OIKAISUJEN) TEKEMISTÄ VIRALLISEEN TULOSLASKELMAAN JA TASEESEEN

2.2 OIKAISTUT TULOSLASKELMAT

Kululajikohtainen tuloslaskelma

LIKEVAIHTO	
Liiketoiminnan muut tuotot	+
LIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	+
Aine- ja tarvikkeiden käyttö	+
Ulkopuoliset palvelut	+
Henkilöstökulut	+
Laskennallinen palkkorjaus	+
Liiketoiminnan muut kulut	+
Valmistusvaraston lisäys/vähennys	-/+
KÄYTTÖKATE	
Suunnitelman mukaiset poistot	-
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	-
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset	-
LIKETULOS	
Tuotot osuiksista ja muista sijoituksista	+
Muut korko- ja rahoitustuotot	+
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-
Kurssierot	+/-
Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset	-
Välittömät verot	-
NETTOTULOS	
Satunnaiset tuotot	+
Satunnaiset kulut	-
KOKONAISTULOS	
Poistoeron lisäys/vähennys	-/+
Vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys	-/+
Laskennallinen palkkorjaus	+
Käyvän arvon muutokset	+/-
Muut tuloksen oikaisut	+/-
TILIKAUDEN TULOS	
Toimintokohtainen tuloslaskelma	

12

LIKEVAIHTO

Liiketoiminnan muut tuotot	+
LIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	+
Hankinnan ja valmistuksen kulut	-
Myyntin ja markkinoinnin kulut	-
Hallinnon kulut	-
Laskennallinen palkkorjaus	-
Liiketoiminnan muut kulut	-

KÄYTTÖKATE

Suunnitelman mukaiset poistot	-
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	-
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset	-

LIKETULOS

Tuotot osuiksista ja muista sijoituksista	+
Muut korko- ja rahoitustuotot	+
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-
Kurssierot	+/-
Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset	-
Välittömät verot	-

NETTOTULOS

Satunnaiset tuotot	+
Satunnaiset kulut	-

KOKONAISTULOS

Poistoeron lisäys/vähennys	-/+
Vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys	-/+
Laskennallinen palkkorjaus	+
Käyvän arvon muutokset	+/-
Muut tuloksen oikaisut	+/-

TILIKAUDEN TULOS

Toimintokohtaisen tuloslaskelman oikaisussa erotetaan eri kululajeista poistot omaksi erikseen. Väitöksenä saadaan oikaistun tuloslaskelman täten myös käyttökate.

13

3.1.2 Taseen tilinpäätösanalyysi

PYSYVÄT VASTAAVAT

Kehittämismenot
Liikearvo
Muut aineettomat hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet yhteensä

Maa- ja vesialueet
Rakennukset ja rakennelmat
Koneet ja kalusto
Muut aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet yhteensä

Sisäiset osakkeet ja osuudet
Muut osakkeet ja osuudet
Sisäiset saamiset
Muut saamiset ja sijoitukset

Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä

Leasingomaisuus

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Aineet ja tarvikkeet
Keskeneräiset tuotteet
Valmiit tuotteet
Muu vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus yhteensä

Myyntisaamiset
Sisäiset myyntisaamiset
Muut sisäiset saamiset
Muut saamiset

Lyhytaikaiset saamiset yhteensä

Rahat ja rahoitusarvopaperit

Vastaavaa yhteensä

OMA PÄÄOMA

Osake- tai muu peruspääoma
Ylikurssi-, vara- ja arvonkorotusrahasto
Käyvän arvon rahasto
Muut rahastot
Kertyneet voittovarot
Tilikauden tulos
Pääomalainat

Taseen oma pääoma yhteensä

Poistoero
Vapaaehtoiset varaukset

Poistoero ja varaukset yhteensä

Oman pääoman oikaisu Oikaistu oma pääoma yhteensä

VIERAS PÄÄOMA

Pääomalainat
Lainat rahoituslaitoksilta
Eläkelainat
Saadut ennakot
Sisäiset velat
Muut pitkäaikaiset velat

Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä

Laskennallinen verovelka

Pakolliset varaukset

Leasingvastuut

Korolliset lyhytaikaiset velat
Saadut ennakot
Ostovelat

Sisäiset ostovelat

Muut sisäiset korolliset velat

Muut sisäiset korottomat velat

Muut korottomat lyhytaikaiset velat

Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä

Oikaistu vieras pääoma yhteensä

Vastattavaa yhteensä

4 TILINPÄÄTÖSTIETOJEN OIKAISEMISEN PERUSAJATUS JA LÄHTÖKOHDAT

- TILINPÄÄTÖSANALYYSIN LÄHTÖKOHTANA ON SE, ETTÄ TILINPÄÄTÖS ON LAADITTU VOIMASSA OLEVIEN LAKIEN MUKAISESTI

- NS. NORMAALEJA TILINPÄÄTÖSJÄRJESTELYJÄ (= TILINPÄÄTÖKSEN JOUSTOKOHDAT) TAVOITETULOKSEN SAAVUTTAMISEKSI OVAT ESIMERKIKSI VAPAAEHTOISTEN VARAUSTEN JA POISTOERON KÄYTTÖ

NÄIDEN OIKAISEMINEN EI TUOTA SUURIAKAAAN VAIKEUKSIA

- TILINPÄÄTÖSANALYYSIN TEKO VAIKEUTUU JOS YRITYKSET PYRKIVÄT SALAAMAAN TALOUDELLISEN TILANTEENSA MYÖS NS. EPÄNORMAALEILLA TILINPÄÄTÖSJÄRJESTELYILLÄ.

NÄMÄ VOIVAT OLLA JOKO LIEVÄSTI HYVÄN KIRJANPITOTAVAN VASTAISIA TAI SELVIÄ KIRJANPITORIKOKSIA:

Tuloslaskelma:

- A. Luottotappioiden kirjaamatta jättäminen**
- B. Varaston arvon ilmoittaminen liian suurena**
- C. Poistojen ilmoittaminen liian pieninä**

Tase:

- A. Luottotappioiden poistamatta jättäminen saatavista**
- B. Varaston arvon ilmoittaminen liian suurena**
- C. Pysyvien vastaavien omaisuuserien arvon ilmoittaminen liian suurina**
  - Arvonalennuskirjauksia ei tehdä**
  - Aikaisemmin tehtyjä arvonkorotuksia ei peruteta jos pitäisi**

Liitetiedot:

- A. Ns. vaarallisten takausten, vastuiden ja sitoumusten ilmoittamatta jättäminen**

Näidenkin oikaisemiseen on mahdollisuuksien mukaan pyrittävä. Ainakin silloin, kun saatavilla on ns. henkilökohtaista lisätietoa. Opiskelijalle tämä on vaikeaa, mutta esimerkiksi pankeissa välttämätöntä

5 TULOSLASKELMAN OIKAISUTOIMENPITEET

- KUTEN JO AIKAISEMMIN ON SANOTTU TILINPÄÄTÖSTEN OIKAISU TULISI PYRKIÄ SUORITTAMAAN YHDENMUKAISELLA TAVALLA, JOTTA TUNNUSLUKUJEN SEKÄ AJALLINEN VERTAILTAVUUS ETTÄ ERI YRITYSTEN VÄLINEN VERTAILTAVUUS SÄILYISI

HYVÄ KEINO ON KÄYTTÄÄ JOTAIN OIKAISEMISESSA JOTAIN STANDARDIA

ESIM. YTN:N LUOMAA TILINPÄÄTÖKSEN OIKAISUKÄYTÄNTÖÄ

- **YRITYKSEN TODELLISEN TULOKSEN SELVITTÄMISEKSI TÄYTYY TÄLLÖIN LAATIA NS. OIKAISTU TULOSLASKELMA, JOISTA SAADAAN SELVILLE YRITYKSEN TALOUDELLISTA TILAA (MM. KANNATTAVUUTTA) PAREMMIN KUVAAVIA TUNNUSLUKUJA**

- **KULULAJIPOHJAISEN TULOSLASKELMAN OIKAISUT**
(Yritystutkimusneuvottelukunta)

2.2. OIKAISTUT TULOSLASKELMAT

Kululajikohtainen tuloslaskelma

LIKEVAIHTO		
Liiketoiminnan muut tuotot	+	_____
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ		_____
Aine- ja tarvikekäyttö		_____
Ulkopuoliset palvelut	+	_____
Henkilöstökulut	+	_____
Laskennallinen palkkorjaus	+	_____
Liiketoiminnan muut kulut	+	_____
Valmisteveraston lisäys/vähennys	-/+	_____

KÄYTTÖKATE

Suunnitelman mukaiset poistot	-	_____
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	-	_____
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset	+	_____

LIIKETULOS

Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista	+	_____
Muut korko- ja rahoitustuotot	+	_____
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-	_____
Kurssierot	+/-	_____
Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset	+	_____
Välittömät verot	+	_____

NETTOTULOS

Satunnaiset tuotot	+	_____
Satunnaiset kulut	-	_____

KOKONAISTULOS

Poistoeron lisäys/vähennys	-/+	_____
Vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys	-/+	_____
Laskennallinen palkkorjaus	+	_____
Käyvän arvon muutokset	+/-	_____
Muut tuloksen oikaisut	+/-	_____

TILIKAUDEN TULOS

Toimintokohtainen tuloslaskelma

1. LIKEVAIHTO:

2. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

Oikaisu:

Satunnaisiin tuottoihin siirretään liiketoiminnan muissa tuotoissa olevat

A. **Kertaluonteiset ja olennaiset** erät, jotka vaikeuttavat vuosittaista kannattavuusvertailua

B. **Poikkeukselliset** erät, esim. pysyvien vastaavien myyntivoitot, jotka on saatu kokonaisesta toimialasta luopumisen yhteydessä

2011: ”Eri vuosien ja yritysten välistä vertailukelpoisuutta heikentävät olennaiset ja kertaluonteiset liiketoiminnan muut tuotot siirretään satunnaisiin tuottoihin”

ESIM.

1.

Touring Cars Finland Oy
Tiilenlyöjänkuja 6
01721 Vantaa
Y-0962692-3

TULOSLASKELMA

	1.1.2008 - 31.12.2008	1.1.2007 - 31.12.2007
LIKEVAIHTO	6 869 630,46	4 416 746,79
Liiketoiminnan muut tuotot	402 511,05	247 773,47
Liiketoiminnan muut tuotot		
Käyttöomaisuuden luovutusvoitot	138 980,32	0,00
Vahingonkorvaukset	190 445,43	220 661,69
Saadut avustukset	0,00	14 300,00
Vuokratuotot	6 815,00	5 206,00
Muut palkkiot	7 199,37	7 605,78
Muut liiketoiminnan tuotot	59 070,93	0,00

”SIIRRÄN LUOVUTUSVOITOT SATUNNAISIIN TUOTTOIHIN, KOSKA NIIN ON JÄRKEVÄÄ LEPPINIEMENKIN MUKAAN NIITÄ KÄSITELLÄ” ...

ESIM. NOKIA:

2. Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muut tuotot sisältävät fuusiovoiton 3 300 milj. euroa.

”SIIRRETÄÄN SATUNNAISIIN TUOTTOIHIN, KOSKA KYSEESSÄ YRITYSJÄRJESTELYSTÄ AIHEUTUNUT ERÄ, JOKA ON AINA POIKKEUKSELLISTA”

ESIM. RAHAKS OY

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminn. muut tuotot
Vuokratuotot
Vuokratuotot
Vahingonkorvaukset
Liiketoiminnan muut tuotot

2 060 362.39	---
55 720.50	---
~~18.118,49~~	
1 706.00	---
2 135 907.38	---

”SIIRRÄ 2,06 MILJOONAA SATUNNAISIIN ERIIN, KOSKA OLENNAINEN JA POIKKEUKSELLINEN EIKÄ NIITÄ OLE OLLUT EDELLISENÄ VUONNA”

ESIM. TERVAKUKSA:

Liiketoiminnan muut tuotot

Asiamiespalkkio 22 %	2 673.99	6 804.84
Automaattituotot ei alv	25 666.33	22 454.45
Automaattituotot 22 %	440.24	2 421.96
Arpojen myyntipalkkio 0 %	12 923.60	11 194.65
Vahingonkorvaukset 22%	---	-5 908.87
Vahingonkorvaukset 0%	3 196.70	-815.20
Työllistämistuki	3 028.02	6 061.67
Liiketoiminnan muut tuotot	47 928.88	42 213.50

”EI SIIRRETÄ MITÄÄN KOSKA ERÄT EIVÄT OLE POIKKEUKSELLISIA EIKÄ OLENNAISEN SUURIA RAHAMÄÄRÄLTÄÄN JA LUVUT OVAT SUUNNILLEEN EDELLISVUODEN TASOLLA”

MERKITYS:

Mikä tulos -laskelman nettutuloksesta on pudotettu Assa-voitot veroineen ja Ovakon myynnistä saatu voitto.

:

3. AINE- JA TARVIKEKÄYTTÖ:

Tuloslaskelman aine- ja tavaraostoista vähennetään **näiden varastojen lisäys tai ostoihin lisätään** (varaston muutos) ko. varastojen vähennys

EI OIKAISUJA

4. ULKOPUOLISET PALVELUT:

5. HENKILÖSTÖKULUT:

6. LASKENNALLINEN PALKKAKORJAUS

OIKAISU:

Tilinpäätösanalysoinnissa laskennallinen palkkakorjaus suositellaan tehtäväksi, jos omistajan työpanos yrityksessä on ilmeinen mutta palkkaa ei ole kirjattu kuluksi tuloslaskelmaan.

Palkkakorjauksen määrä suositellaan porrastettavaksi yrityksen liikevaihdon mukaan seuraavasti:

Liikevaihto (12 kk)	Palkkakorjaus/henkilö
1 000 euroa	1 000 euroa
70–400	20
yli 400	30

Mikäli omistajiin kuuluu useita henkilöitä samasta taloudesta, voidaan harkita edellä mainittua pienempää korjauksen määrää henkilöä kohti, esim. 50 % yllä olevista summista. Palkkakorjauksen suuruutta määriteltäessä on otettava huomioon myös tilikauden pituus. Palkkorkorjausten määrää ja liikevaihtorajoja on korotettu jonkin verran aikaisemmista ohjeistoista.

Huom! Oikaisu koskee kaikkia yritysmuotoja!

7. LIKETOIMINNAN MUUT KULUT:

Oikaisu:

Satunnaisiin kuluihin siirretään liiketoimintaan kuulumattomat, tuloksen kannalta olennaiset, kertaluonteiset erät. Samoin kokonaisesta toimialasta luopumiseen liittyvät myyntitappiot siirretään satunnaisiin kuluihin.

ESIM. FINNAIR

3. Materiaalit ja palvelut		
Korjaamojen aineostot	21,3	26,8
Maaselvitys- ja cateringkulut	118,1	97,3
Lentotoiminnan polttoaineet	212,6	158,0
Valmismatkatoiminnan kulut	94,0	85,1
Lentokaluston korjaus ja huolto	37,1	37,4
Tietohallintopalvelut	68,3	65,3
Muut erät	36,9	23,9
Yhteensä	588,3	493,9

”EI OIKAISTA, KOSKA EI MITÄÄN OLENNAISIA RAHAARVOILTAAN TAI MUUTOKSILTAAN EIKÄ SATUNNAISEN TYYLISIÄ”

VRT. SALCOMP OY (Teur)

LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT:	1999	1998
1) LUOTTOTAPPIOT	530.8	0
2) GOODWILL-POISTOT	2402.2	0
3) KÄYTTÖOMAISUUDEN MYYNTITAPPIO	23.0	0

MM. JÄRVINEN (ETC) JA LEPPINIEMI: TASEESEEN AKTIVOITU LIIKEARVO TULEE VÄHENTÄÄ SUUNNITELMAN MUKAISINA POISTOINA.....

OPE ”SIIRRÄ LUKU SUUNNITELMAN MUKAISIIIN POISTOIHIN”!

VRT. BOMBARDIER:

BARDIER-NORDTRAC OY Tunnus 0703296-1		
LISÄLASKELMA		1.2.2002-31.1.2003
LIKEVAIHTO		99 961 203,54
Hankinnan ja valmistuksen kulut		84 036 656,69 ✓
BRUTTOKATE		15 924 546,85
Myyntin ja markkinoinnin kulut		4 212 698,06 ✓
Hallinnon kulut		2 046 957,22 ✓
Liiketoiminnan muut tuotot		50 011,10
LIKEVOITTO (-TAPPIO)		9 714 902,67

ESIM. INSTRU

Liiketoiminnan muut kulut		-3 452	-2 680
Vuokrattujen tilojen kulut		-3 746	-5 219
Uudelleenjärjestelykulut	→ SAT. KULUJEN	-4 449	-2 842
Muut kulut		-11 647	-10 741

KS MYÖS KULJETUSLIIKE PYNNÖNEN

ALASKELMA

	1.1. - 31.12.2000	1.1. - 31.12.1999
LIKEVAIHTO	65 874 237,09	64 886 420,42
Liiketoiminnan muut tuotot	1 144 051,25	256 145,78
Materiaalit ja palvelut	32 624 260,53	30 034 437,52
Henkilöstökulut	16 440 440,64	16 580 463,85
Poistot ja arvonalentumiset	870 283,65	1 099 366,46
Liiketoiminnan muut kulut	<u>30 537 937,77</u>	<u>16 120 644,62</u>
LIKEVOITTO (-TAPPIO)	-13 454 634,25	1 307 653,75
Rahoitustuotot ja kulut:	<u>2 461 176,62</u>	<u>916 830,77</u>
TILIKAUDEN VOITTO (-TAPPIO)	<u>-15 915 810,87</u>	<u>390 822,98</u>

8. VALMISTEVARASTON MUUTOS:

Valmistustoimintaa harjoittavassa yrityksessä **lisätään valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden** varastojen muutokseen (ei siis ”varaston muutos”) valmistus omaan käyttöön.

Tuloslaskelma

1.1. - 31.12.2008 1

Liikevaihto

Valmistusvarastojen lisäys (+) tai vähennys (-)

Valmistus omaan käyttöön

Liiketoiminnan muut tuotot

36 530 659

-799 502

21 069

265 081

Materiaalit ja palvelut

9. SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT:

Oikaisu:

EVL:n maksimipoistoja käytetään suunnitelman mukaisina poistoina

- jos tehdyt poistot eivät ole suhteessa käyttöomaisuuden määrään ja laatuun
- tai jos **poistoajat ylittävät selvästi KILAn suositukset**

ESIM.1

KILA

LAPPSET NOKIA

A. MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT

3-5

4-10

B. TEOLLISUUS- JA TOIMISTO- RAKENNUKSET

20-40

25-50

20-33

C. RAKENNELMAT

10-20

5-10

20-33

D. KONEET JA KALUSTO

4-10

3-10

- RASKAAT KONEET

10-15

- KEVYET KONEET

5-10

- KULJETUSVÄLINEET

4-7

- ATK-LAITTEET

3-5

- MUUT AINEELLISET

5-20

Vrt. Esim. Kuusamon Uistin Oy ja muut pienet kirjanpitovelvolliset -käyttävät monesti sumu-poistoina EVL-poistoja, jolloin oikaisua ei tarvitse tehdä

10. ARVONALENTUMISET PYSYVIEN (JA VAIHTUVISTA) VASTAAVIEN HYÖDYKKEISTÄ

11. TUOTOT OSUUKSISTA JA MUISTA SIJOITUKSISTA

Tähän siirretään virallisen tuloslaskelman erät:

- A. Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksistä (tytäryhtiöiltä)
- B. Tuotot osuuksista omistusyhteisyryksissä (osakkuusyhtiöitä tai omistusyhteisyryksiltä)
- C. Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista**

Oikaisut:

1. Tähän erään sisältyvät mahdolliset kurssivoitot siirretään kohtaan kurssierot

12 MUUT KORKO- JA RAHOITUSTUOTOT

Oikaisu:

Kurssivoitot siirretään kohtaan kurssierot

Rahoitustuottoihin sisältyvät käyvän arvon muutokset siirretään kokonaistuloksen alapuolelle.

13 KORKOKULUT JA MUUT RAHOITUSKULUT

Oikaisu:

Mahdolliset kurssitappiot siirretään kurssieroihin

14 KURSSIEROT

Kurssierot voidaan esittää virallisessa tuloslaskelmassa erikseen, jos ne ovat suuruudeltaan merkittäviä tai sitten ne sisältyvät muihin rahoitustuottoihin tai -kuluihin.

Oikaisut:

Kurssierot kohtaan siirretään kaikki kurssivoitot ja -tappiot

15 SIJOITUSTEN JA RAHOITUSARVOPAPEREIDEN ARVONALENTUMISET

16 VÄLITTÖMÄT VEROT

Oikaistussa tuloslaskelmassa välittömiin veroihin kuuluvat tuloverot

Tässä, eli nettotulokseen vaikuttavina veroina, otetaan huomioon ne verot, jotka ovat aiheutuneet ko. tilikauden varsinaisesta tuloksesta (ei satunnaisista tuloeristä).

Oikaisut:

1. Aikaisempien tilikausien veronpalautukset tai maksetut lisäverot siirretään satunnaisiin tuottoihin taiuluihin
2. Välittömiin veroihin sisältyvät satunnaisista tuotoista (-satunnaiset kulut) aiheutuneet verot siirretään satunnaisiinuluihin. Näin menetellään myös silloin, kun liiketoiminnan muita tuottoja ja kuluja on siirretty satunnaisiin tuottoihin jauluihin. Huom! Satunnaisiin eriin siirretyistä veroista ei lasketa veron osuutta (esim. veronpalautukset, lisäverot)

2011: Oikaisu tehdään kuitenkin enintään tilikauden verojen määräisenä

3. Laskennallisten verosaamisten ja -velkojen muutos siirretään veroista kohtaan Muut tuloksen oikaisut

17. SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT

Oikaisu:

Satunnaisiin kuluihin kirjatut, selkeästi varsinaiseen liiketoimintaan kuuluvat kulut palautetaan takaisin liiketoiminnan kuluihin, jos ne eivät täytä satunnaisten kulujen tunnusmerkkejä. Samoin tuotot.

Like Kustannus:

SATUNNAISET ERÄT		
Satunnaiset tuotot	8,41	500,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00
SATUNNAISET ERÄT YHTEENSÄ	8,41	500,00

6. TUNNUSLUVUT

- TAVALLISEN SUORITEPERUSTEISEN TILINPÄÄTÖSANALYYSIN APUNA KÄYTETÄÄN USEIN **TUNNUSLUKUANALYYSIÄ, JOSSA YRITYKSEN TALOUDELLINEN TILANNE TIIVISTETÄÄN ERILAISTEN SUHDELUKUJEN AVULLA**

NÄIN SAADUT TUNNUSLUVUT TIIVISTÄVÄT **TIEDON HELPOSTI YMMÄRRETTÄVÄÄN MUOTOON JA MAHDOLLISTAVAT ERILAISTEN YRITYSTEN VERTAILUN**

TUNNUSLUKUJEN ARVOJA VOIDAAN SITTEN VERTAILLA ESIM. ERILAIISIIN STANDARDEIHIN - KUTEN ESIMERKIKSI SAMAN TOIMIALAN YRITYSTEN KESKIARVOIHIN TAI KILPAILIJOIDEN ARVOIHIN

ESIM. YTN-SUOSITUKSET

WWW.FINNVERA.FI

WWW.BALANCECONSULTING.FI

WWW.HS.FI/UUTISET/TALOUS/MIKÄTULOS

- **TUNNUSLUVUT TÄYTYY MYÖS OSATA TULKITA!**

- TUNNUSLUKUTYYPPIEN TARKASTELUA

A. TOIMINNAN LAAJUUS, YRITYKSEN KOKO

- **KESKEINEN YRITYKSEN KUVAAMISEEN LIITTYVÄ PERUSTIETO ON SEN TOIMINNAN LAAJUUS JA YRITYKSEN MERKITTÄVYYS. TOIMINNAN LAAJUUDELLA ON MERKITYSTÄ MYÖS ARVIOITAESSA TOISTA YRITYSTÄ KILPAILIJANA TAI YHTEISTYÖKUMPPANINA.**

ABSOLUUTTISTEN LAAJUUSMITTAREIDEN RINNALLA KÄYTETÄÄN USEIN MYÖS LAAJUUDEN MUUTOSTA KUVAAVIA

TUNNUSLUKUJA. NIIDEN AVULLA KUVATAAN ESIM. YRITYKSEN TOIMINNAN LAAJENTUMISTA TAI SUPISTUMISTA.

- TÄLLAISIA TUNNUSLUKUJA VOIVAT OLLA MM.:

- 1) TULOSLASKELMAN VOLYYMIN KUVAAJAT
- 2) TASEEN LOPPUSUMMA
- 3) FYYSISET YKSIKÖT¹ KUTEN TILAUSKANTA

- YRITYKSEN TOIMINNAN LAAJENTUMISTA TAI SUPISTUMISTA KUVATAAN USEIN LIKEVAIHDON MUUTOSPROSENTILLA

LASKETAAN:

100*(TILIKAUDEN LIIKEVAIHTO-EDELLISEN TILIKAUDEN LIIKEVAIHTO)

EDELLISEN TILIKAUDEN LIIKEVAIHTO

B. KANNATTAVUUS:

- KANNATTAVUUS ON TUNNUSLUVUISTA TÄRKEIN- SE LUO EDELLYTYKSET TOIMINNAN JATKUVUDELLE JA ANTAA YRITYKSELLE KÄYTTÖVOIMAN

- KANNATTAVUUTTA MITTAAVIA TUNNUSLUKUJA ON USEITA

1. **KÄYTTÖKATE (TAI KÄYTTÖKATEPROSENTTI)** ON YKSI TAVANOMAISIMMISTA KANNATTAVUUDEN TUNNUSLUVUISTA

LASKUKAAVA (YTN):

---

¹KS. L&L, TILINPÄÄTÖKSEN TULKINTA S. 176

KÄYTTÖKATE*100/ LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ

SE KERTOO:

1. JÄLJELLE JÄÄVÄN TULOKSEN, KUN VARSINAISEN TAI JUOKSEVAN LIIKETOIMINNAN VAATIMAT KULUT ON KATETTU.
2. SUMMAN, JOKA YRITYKSELLÄ JÄÄ RAHOITUSERIEN, KÄYTTÖOMAISUUDEN JÄLLEENHANKINNAN JA VOITONJAON KATTAMISEEN.

KÄYTTÖKATEPROSENTIN ”SUUNTAAN ANTAVAT VAIHTELUVÄLIT OVAT SEURAAVAT” (YTN 2005)

TEOLLISUUS	10-25% (2011:5-20%)
KAUPPA	2-10%
PALVELUT	5-15%

2011: ”USEIMMISSA TAPAUKSISSA ERI TOIMALOJEN KÄYTTÖKATEPROSENTIT ASETTUVA SEURAAVIIN VAIHTELUVÄLEIHIN”

2. LIIKETULOS (LIIKETULOS%) ON HYVÄ KANNATTAVUUDEN MITTARI

LASKUKAAVA:

LIIKETULOS*100/ LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ

LIIKETULOS ILMAISEE:

A. MIKÄ ON LIIKETOIMINNAN KANNATTAVUUS JUOKSEVIEN KULUJEN (MUUTTUVIEN JA KIINTEIDEN) JA KÄYTTÖOMAISUUDEN KULUMISEN HUOMIOONOTTAMISEN (ELI POISTOJEN) JÄLKEEN

B. SE ILMAISEE MYÖS SEN PALJONKO JÄÄ RAHAA VOITONJAKOON ELI RAHOITTAJALLE, VEROTTAJALLE JA OMISTAJILLE

LIIKETULOS% ARVIOITAESSA VOIDAAN KÄYTTÄÄ SEURAAVIA OHJEARVOJA (YTN):

YLI 10% HYVÄ
5-10% TYYDYTTÄVÄ
ALLE 5% HEIKKO

3. NETTOTULOS (%) OSOITTAÄ, MILLAISILLA TULOSMARGINAALILLA YRITYS TOIMII. NETTOTULOS ON KATE, JOSSA YRITYKSEN KAIKKI SÄÄNNÖLLISET TUOTOT JA KULUT ON OTETTU HUOMIOON. SEN AJALLISESSA KEHITYKSESSÄ HEIJASTUU REAALIPROSESSIN KANNATTAVUUDEN OHELLA MYÖS RAHOITUSTOIMENPITEIDEN KANNATTAVUUS

LASKUKAAVA:

NETTOTULOS*100/ LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ

HS. LUKU KERTOO PALJONKO OMISTAJILLE KERTYY MYYNNISTÄ VEROJEN MAKSUN JÄLKEEN. ISOLLA YRITYKSELLÄ PITÄÄ OLLA ISO TULOS. PIENELLE RIITTÄÄ VÄHEMPIKIN.

YTN: JOTTA YRITYKSEN TOIMINTAA VOIDAAN PITÄÄ KANNATTAVANA, TULEE YRITYKSEN KUMULATIIVISEN NETTOTULOSEN OLLA POSITIIVINEN. JOS NETTOTULOS ON USEAMMAN VUODEN TAPPIOLLINEN, SEURAUKSENA ON VÄLTTÄMÄTTÄ OMAN PÄÄOMAN JA VAKAVARAISUUDEN HEIKENTYMINEN

NETTOTULOSEN RIITTÄVYYS JA VAADITTAVA VÄHIMMÄISTASO MÄÄRÄYTYVÄT PÄÄOMARAKENTTEEN VAHVISTAMISPYRKIMYSTEN JA VOITONJAKOTAVOITTEIDEN MUKAAN

MUITAKIN KANNATTAVUUTTA MITTAAVIA LUKUJA ON:

- KOKONAISTULOS%
- RAHOITUSTULOS%
- PÄÄOMIEN TUOTTO% (MM. SJOITETUN PÄÄOMAN TUOTTO%, OMAN PÄÄOMAN TUOTTO%)

C. MAKSUVALMIUS ELI RAHOJEN RIITTÄVYYS

- MAKSUVALMIUDELLA ELI LIKVIDITEETILLÄ TARKOITETAAN YRITYKSEN KYKYÄ HOITAA JUOKSEVAT KASSAVELVOITTEENSA. KYSE ON RAHOJEN JOKAHETKISESTÄ RIITTÄVYYDESTÄ.

- MAKSUVALMIUTTA MITATAAN YLEISIMMIN SUHTEUTTAMALLA TOISIINSA NOPEASTI RAHAKSI MUUTETTAVA, LIKVIDI OMAISUUS JA LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

MITÄ SUUREMPI NÄIDEN ERIEN VÄLINEN SUHDE ON SITÄ MAKSUVALMIIMPI YRITYS ON

-ERI LAEISSA PUHUTAAN TÄHÄN LIITTYVÄSTÄ TERMISTÄ MAKSUKYVYTTÖMYYS MM. LAKI TAKAISINSAANNISTA KONKURSSIPESÄÄN, LAKI YRITYSSANEERAUKSESTA, KONKURSSILAKI, OSAKEYHTIÖLAKI JNE

-LIIKETALOUSTIETEESSÄ MAKSUVALMIUTTA MITATAAN SEURAAVILLA TUNNUSLUVUILLA

1. QUICK RATIO ILMOITTAÄ LYHYEN TÄHTÄYKSEN MAKSUVALMIUDEN. TUNNUSLUVUN OSOITTAJAN ERÄT OVAT JO TAI OVAT NOPEASTI MUUTETTAVISSA LIKVIDEIKSI VAROIKSI.

- LASKUKAAVA:

RAHOITUSOMAISUUS-OSATULOUTUKSEN SAAMISET

LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA-LYHYTAIKAISET SAADUT ENNAKOT

RAHOITUSOMAISUUS= RAHAT JA RAHOITUSARVOPAPERIT + LYHYTAIKAISET SAAMISET

- TUNNUSLUVUN **OHJEARVOINA** VOIDAAN PITÄÄ (YTN):

YLI 1   HYVÄ
0,5-1   TYYDYTTÄVÄ
ALLE 0,5 HEIKKO

KRIITTINEN ARVO TUNNUSLUVULLE ON N. 0,4 - ALEMMILLA ARVOILLA YRITYKSEN RAHOITUSPUSKURI SAATTAO OLLA LIIAN PIENI. SUOSITUS RIIPPUU TIETENKIN TULORAHOITUKSEN MÄÄRÄSTÄ JA VAKAUDESTA. JOS TULORAHOITUS ON RUNSASTA JA VAKAATA, YRITYS SELVIÄÄ PIENELLÄKIN PUSKURILLA. ALLE 0,3 MENEVÄÄ ARVOA VOIDAAN KUITENKIN LÄHES AINA PITÄÄ RISKINÄ.

- WWW.BALANCECONSULTING.FI:

Tulkinta

Luvun suositusarvo on 1, jolloin yrityksen rahoitusomaisuus kattaa täysin lyhytaikaisten velkojen määrän. Varsinkin kaupan alan yrityksillä, joilla sitoutuu runsaasti pääomaa varastoihin on vaikeata päästä näin korkeisiin arvoihin. Niin sanotun happotestin käyttö perustuu ajatukseen, että vaihtomaisuuden arvo likvidointitilanteessa on liian spekulatiivinen, jotta sitä voitaisiin turvallisesti käyttää maksukyvyn arviointiin.

Mikäli yrityksen tulorahoitus on runsas ja vakaa tulee se toimeen myös pienemmällä rahoituspuskurilla. Luvun tulkinnan yhteydessä onkin hyvä tarkastella myös yrityksen pääomarakennetta (omavaraisuusaste / nettovelkaantumisaste) ja arvioida siltä pohjalta esim. yrityksen mahdollisia lisärahoitusmahdollisuuksia. Mikäli omavaraisuusaste on riittävän korkea, voi yritys paikata lyhytaikaista rahoitusvajettaan myös velalla.

Tunnuslukua käytettäessä on syytä tarkastella erityisesti luvun kehitystä. Luku soveltuu hyvin myös saman toimialan yritysten väliseen vertailuun. Luvun rinnalla kannattaa tarkastella alan keskimääräisiä maksuaikojä ja sen suhdetta yrityksen ostovelkojen kiertoaikaan.

2. CURRENT RATIO ILMOITTAAN NOPEAKIERTOISEN OMAISUUDEN JA NOPEAKIERTOISTEN VELKOJEN SUHTEEN. OSOITTAJA ILMAISEE PERIAATTEESSA SEN RAHAMÄÄRÄN, JOKA ON **LÄHIAIKOINA** KÄYTETTÄVISSÄ LYHYTAIKAISTEN VELKOJEN MAKSUIHIN.

- LASKETAAN:

VAIHTO-OMAISUUS+RAHOITUSOMAISUUS

LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

- TUNNUSLUVUN OHJEARVOINA VOIDAAN PITÄÄ (YTN):

YLI 2   HYVÄ
1-2   TYYDYTTÄVÄ
ALLE 1   HEIKKO

D. VAKAVARAISUUS

- VAKAVARAISUUDELLA TARKOITETAAN YRITYKSEN KYKYÄ SELVIYTYÄ VELOISTAAN. VAKAVARAISUUS ON TAVALLAAN SE **POHJA**, JOLLA TOIMINTA LEPÄÄ. SE MÄÄRITTELEE **JOUSTOVARAN**, JOKA ANTAA YRITYKSELLE MAHDOLLISUUDEN KESTÄÄ TAKAISKUJA.

- KESKEISENÄ KYSYMYKSENÄ VAKAVARAISUUTEEN LIITTYY YRITYKSEN MAHDOLLISUUS SAADA UUTTA VELKAA RAHOITUSTILANTEEN NIIN VAATIESSA

- VAKAVARAISUUS VOIDAAN MÄÄRITELLÄ MYÖS YRITYKSEN **RAHOITUSRAKENTEN TERVEYDEKSI** SITEN, ETTÄ VIERAAN PÄÄOMAN OSUUS EI OLE LIIAN HALLITSEVA SUHTEESSA YRITYKSEN KOKO PÄÄOMAAN

YRITYS KYKENEÉ SELVIITYMÄÄN VIERAAN PÄÄOMAN
KORKOMAKSUISTA VAIVATTOMASTI -
TÄMÄ ON TÄRKEÄÄ VARSINKIN TALOUDELLISESTI HUONOINA
AIKOINA

- VAKAVARAISUUDEN ARVIOINTIIN VAIKUTTAA MYÖS VIERAAN
PÄÄOMAN RAKENNE. RAHOITUSRISKI ON SUURIMMILLAAN SILLOIN
KUN VELKAANTUNEEN YRITYKSEN LAINAT OVAT PAINOTTUNEET
LYHYTAIKAISIIN VELKOIHIN.

-LAINSÄÄDÄNNÖSSÄ TÄSTÄ TERMISTÄ VOIDAAN PUHUA MYÖS
NIMIKKEELLÄ YLIVELKAANTUNUT

-LIIKETALOUSTIETEESSÄ VAKAVARAISUUTTA MITATAAN MM.
SEURAAVILLA TUNNUSLUVUILLA:

1. SUHTEELLINEN VELKAANTUNEISUUS

-LASKUKAAVA:

(OIKAISTUN TASEEN VELAT-SAADUT ENNAKOT)*100

LIKEVAIHTO

-KORKEA SUHTEELLINEN VELKAANTUNEISUUS EDELLYTTÄÄ
YRITYKSELTÄ HYVÄÄ LIKETULOSTA VIERAAN PÄÄOMAN
VELVOITTEISTA SELVIÄMISEKSI. TUNNUSLUKU VOIDAAN MYÖS
MELKO LUOTETTAVASTI LASKEA OIKAISEMATTOIMISTA
TILINPÄÄTÖSTIEDOISTA. LUOTETTAVASTI LUKUA VOIDAAN
VERRATA VAIN SAMAN TOIMIALAN YRITYSTEN KESKEN.

-OHJEARVOINA VOIDAAN PITÄÄ (YTN)

ALLE 40%   HYVÄ
40-80%   TYYDYTTÄVÄ
YLI 80%   HEIKKO

2. OMAVARAISUUSASTE KERTOO PUOLESTAAN SEN ,KUINKA SUURI OSUUS YRITYKSEN KIRJANPIDOLLISESTA OMAISUUDESTA ON RAHOITETTU OMALLA PÄÄOMALLA.

OMAVARAISUUSASTE MITTAA YRITYKSEN VAKAVARAISUUTTA, TAPPIONSJETOKYKYÄ JA KYKYÄ SELVITYÄ SITOUMUKSISTAAN PITKÄLLÄ AIKAVÄLILLÄ

- LASKUKAAVA:

OIKAISTU OMA PÄÄOMA*100

OIKAISTUN TASEEN LOPPUSUMMA-SAADUT ENNAKOT

-YTN:N SUOSITUKSET OMAVARAISUUSPROSENTILLE OVAT SEURAAVAT:

YLI 40%

20-40%

ALLE 20%

HYVÄ

TYYYDYTTÄVÄ

HEIKKO

KORKEA OMAVARAISUUSASTE ON NS. RIKKAAN YRITYKSEN TUNNUSMERKKI.

Menestyjät 2/19 Lappi

Yritysteemassa listataan syksyn aikana maakuntien parhaat yritykset.

Maakunnan parhaat

Yrityksen nimi, kotipaikka	Toimiala	Liike- vaihto, milj. €	Liike- vaihdon kasvu, %	Netto- tulos, milj. €	Sijoit. pääoman tuotto, %	Oma- varaisuus- aste, %	KL- luokitus- pisteet
1. Rakennusliike Jouko Pesonen Oy, Rovaniemi	Rakennusliike	8,3	34,9	1,2	39,3	75	89
2. Rakennusurakointi L. Majanen Oy, Tornio	Rakennusliike	1,8	77,0	0,2	33,8	90	89
3. Martti Alakujala Oy, Tornio	Maanrakennus	2,1	3,4	0,4	44,7	81	88
4. Kuljetus Martti Hyvönen Oy, Rovaniemi	Kuljetusliike	2,3	26,5	0,4	59,7	68	87
5. K.A. Kolström Oy, Muonio	Vapaa-ajan väl. kauppa	5,3	15,4	0,5	22,1	95	87
6. Lapli-Talot Oy, Tornio	Puutalojen v.	17,1	-4,1	1,3	24,1	83	86
7. Napsa Oy, Rovaniemi	Metallien työstö	1,9	-1,7	0,3	23,2	84	86
8. HV-Maarakennus Oy, Simo	Maanrakennus	2,9	16,9	0,4	35,7	84	85
9. Lapin Kumi Oy, Rovaniemi	Rengasliike	17,7	11,3	1,2	32,2	70	84
10. Leinonen Yhtiöt Oy, Rovaniemi	Holdingsyhtiö	2,0	753,6	0,4	24,1	81	84
11. Kuljetusliike Kurth Oy, Pello	Kuljetusliike	3,2	13,0	0,5	20,9	92	83
12. Meri-Lapin Pölkky Oy, Tornio	Puunkorjuu	2,4	3,8	0,0	119,4	94	82
13. Nordic PolarHouse -konserni, Keminmaa	Puutalojen v.	7,8	9,2	0,7	26,5	83	81
14. Agnico-Eagle Finland Oy, Kittilä	Kaivostoiminta	184,4	13,0	70,0	22,6	35	81
15. Lapin Raskas-Osa Oy, Rovaniemi	Varaosaliike	1,9	5,3	0,2	46,7	71	80
16. Lapin Muovi Oy, Rovaniemi	Taloustav. tulkuk.	4,4	3,5	0,6	30,1	86	80
17. Tornion Kauppa Oy, Tornio	Valintamyymälä	3,5	5,7	0,2	36,9	76	79
18. Rovaniemen Ekoteam Oy, Rovaniemi	Jätehuolto	2,3	6,1	0,3	26,9	82	79
19. Tornionlaakson Sähkö Oy, Pello	Sähkön siirto	12,3	22,7	3,4	12,3	55	79

**-TUNNUSLUVUT JA KONKURSSIN ENNAKOIMINEN KS. ESIM.
KALLUNKI & KYTÖNEN "UUSI TILINPÄÄTÖSANALYYSI"**

Erkki K. Laitinen ja Teija Laitinen ovat tehneet Suomen Asiakastieto Oy:n aineiston perusteella tutkimuksen yritysten tunnuslukujen kehityksestä ennen taloudellista kriisiä. Havaintoaineisto sisälsi yritysten tilinpäätöstietoja vuosilta 1997–2001. Konkurssiyrityksiä havaintoaineistossa oli 616 ja saneerausmenettelyssä olevia yrityksiä 19. Seuraavissa taulukoissa on esitetty joidenkin tunnuslukujen mediaaniarvo viideltä vuodelta ennen konkurssiin asettamista ja ennen saneerausmenettelyn alkamista.³³ Tunnuslukujen laskentakaavoja on selostettu edellä.

Taulukko: Konkurssiyritykset

Vuosia ennen konkurssiin asettamista	5 vuotta	4 vuotta	3 vuotta	2 vuotta	1 vuosi
Liikevaihdon kasvu	5,5 %	9,8 %	4,1 %	9,1 %	0,1 %
Sijoitetun pääoman tuotto	20,1 %	15,0 %	9,5 %	4,9 %	0,0 %
Quick ratio	0,8	0,8	0,7	0,6	0,5
Rahoitustulos	2,4 %	2,6 %	2,1 %	1,2 %	0,1 %
Omavaraisuusaste	9,2 %	13,9 %	12,1 %	7,7 %	3,0 %
Takaisinmaksukyky	7,4 %	8,3 %	6,0 %	3,1 %	0,2 %

Taulukko: Saneerausyritykset

Vuosia ennen saneerausmenettelyn alkamista	5 vuotta	4 vuotta	3 vuotta	2 vuotta	1 vuosi
Liikevaihdon kasvu	17,2 %	15,5 %	6,7 %	3,9 %	2,4 %
Sijoitetun pääoman tuotto	13,9 %	15,6 %	6,8 %	-0,3 %	-6,8 %
Quick ratio	0,8	0,7	0,6	0,5	0,4
Rahoitustulos	6,0 %	5,7 %	3,0 %	1,1 %	-4,4 %
Omavaraisuusaste	17,6 %	12,3 %	10,3 %	4,4 %	-1,7 %
Takaisinmaksukyky	12,5 %	13,9 %	5,3 %	1,5 %	-5,2 %

-AIHEPIIRIIN LIITTYVÄT TERMEJÄ MUUALLA LAINSÄÄDÄNNÖSSÄ

1. Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624 (vrt. OskL 16:2)

13:2 Maksukyky

Varoja ei saa jakaa, jos jaosta päätettäessä tiedetään tai pitäisi tietää yhtiön olevan maksukyvytön tai jaon aiheuttavan maksukyvyttömyyden.

4.2 Maksukyvyn mittaaminen varojenjakotilanteessa

Osakeyhtiölain säännösperusteissa ei ole esitetty maksukyvyn mittaustapoja eikä kriteereitä. Maksukyvyn mittaamisessa on kyse mahdollisimman lähellä yhtiön varojenjaon päätösjankohtaa tehtävästä yhtiön taloudellisen tilan kokonaisarvioinnista. Maksukykyarvioinnin asianmukainen suorittaminen ja arvioinnin dokumentointi ovat yhtiön hallituksen vastuulla. Arvioinnissa otetaan huomioon yhtäältä yhtiön sen hetkinen tilanne maksuvalmiuden, vakavaraisuuden ja kannattavuuden kannalta. Toisaalta maksukyvyn arvioinnissa on kyse yhtiön tulevaisuuden näkymien kokonaisvaltaisesta tarkastelusta. Arvioinnissa joudutaan käyttämään laajalti eri lähteistä saatavaa tietoa.

Arvioinnin lähtökohtana on yhtiön viimeisin tilinpäätös ja mahdollinen välitilinpäätös, mutta arvioinnissa on syitä kiinnittää erityistä huomiota tulevaisuuden mahdollisimman luotettavaan ennustamiseen. Ennustamisessa voidaan käyttää hyväksi esimerkiksi tulos-, tase- ja kassavirtaennusteita rahoitusbudjetteja sekä muita toiminta- ja taloussuunnitelmia. Myös yhtiön taloudellisen tilanteen useamman tilikauden kehityslinjat on tarkoituksenmukaista selvittää. Yhtiön johdolla on luonnollisesti parhaat valmiudet ennustaa yhtiön tulevaisuuteen liittyviä tekijöitä. Suunnitelmien realistisuuden arvioinnissa on syytä perehtyä aiempien suunnitelmien toteutumistarkkuuteen. Yhtiöllä tulisi olla pieniä yhtiöitä lukuun ottamatta asialliset ja käytössä olevat talouden sekä toiminnan suunnittelu- ja seurantajärjestelmät. Merkitystä maksukyvyn säilymistä koskevassa arvioinnissa on myös suunnitellulla varojenjaon määrällä eli onko tarkoituksena jakaa lähes koko oma pääoma vai kenties vain pieni prosenttiosuus omasta pääomasta.

On varsin luontevaa, että yhtiön varojen, kuten osinkojen, jakamisen perusteiksi käytännössä muodostuvat tilinpäätöksen tai välitilinpäätöksen perusteella laskettavat liiketalouden tavanomaiset maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnusluvut, rahoituslaskelmat ja tulevaisuutta koskevat kassavirtaennusteet. Maksuvalmiustunnusluvuista arvioinnissa voidaan käyttää esimerkiksi quick ratiota ja current ratiota. Myös tulorahoituksen riittävyttä koskevat tunnusluvut ovat merkityksellisiä. Arvioitaessa varojenjaon vaikutusta yhtiön kykyyn suoriutua velvoitteistaan niiden erääntyessä rahoituslaskelmalla on merkitystä, sillä rahoituslaskelma osoittaa varojen hankinnan ja varojen käytön tilikauden aikana.

2.Laki yrityksen saneerauksesta 25.1.1993/47

6 § Edellytykset

Saneerausmenettely voidaan aloittaa, jos:

- 1) vähintään kaksi velkojaa, joiden yhteenlasketut saatavat edustavat vähintään viidennestä velallisen tunnetuista veloista ja jotka eivät ole takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain ([758/1991](#)) 3 §:ssä tarkoitettuja velallisen läheisiä, tekevät velallisen kanssa yhdessä hakemuksen tai ilmoittavat puoltavansa velallisen hakemusta; ([2.3.2007/247](#))
- 2) velallista uhkaa maksukyvyttömyys; tai
- 3) velallinen on maksukyvytön eikä 7 §:n 1 momentin 1 kohdasta johdu muuta.

Uhkaavan maksukyvyttömyyden perusteella saneerausmenettely voidaan velkojan tai todennäköisen velkojan hakemuksesta aloittaa vain, jos se on tarpeen hakijan huomattavan taloudellisen edun turvaamiseksi tai sen vaarantumisen torjumiseksi

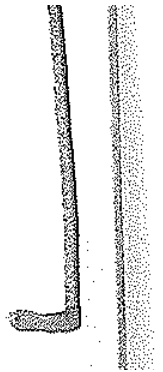
3. Konkurssilaki 20.2.2004/120

2:1 Maksukyvyttömyys konkurssin edellytyksenä

Konkurssiin voidaan asettaa velallinen, joka on maksukyvytön, jollei tässä laissa tai muualla toisin säädetä.

Maksukyvyttömyydellä tarkoitetaan tässä laissa sitä, että velallinen on muuten kuin tilapäisesti kykenemätön maksamaan velkojaan niiden erääntyessä.

Maksukyvyttömyyttä konkurssin edellytyksenä koskeneessa ratkaisussa KKO 1997:28 yhtiön velat olivat noin 756 800 euroa ja yhtiön rahavarojen sekä kiinteistön arvo yhteensä noin 627 300 euroa. Lisäksi yhtiöllä oli lainasaamisia ja myyntisaamisia yhteensä noin 355 400 euroa. Yhtiötä oli pidettävä maksukyvyttömänä, kun yhtiön velat selvästi ylittivät rahavarojen ja kiinteistön yhteenlasketun arvon ja kun yhtiö ei ollut esittänyt selvitystä liiketoiminnan päättymisen jälkeen kertyneistä saamisten suorituksista eikä vielä perimättä olevien saamisten käyvästä arvosta.

4. Laki takaisinsaannista konkurssipesään 26.4.1991/758

4§ Maksukyvyttömyys ja ylivelkaisuus

Maksukyvyttömyydellä tarkoitetaan tässä laissa sitä, että velallinen muuten kuin tilapäisesti on kykenemätön maksamaan velkojaan niiden erääntyessä. Ylivelkaisuudella tarkoitetaan sitä, että velallisen velat ovat suuremmat kuin hänen varansa.

5§ Yleinen takaisinsaantiperuste

Oikeustoimi peräytyy, jos sillä yksin tai yhdessä muiden toimenpiteiden kanssa on sopimattomasti suosittu velkojaa toisten velkojien kustannuksella, siirretty omaisuutta pois velkojien ulottuvilta tai lisätty velkoja velkojien vahingoksi. Peräytymisen edellytyksenä on, että velallinen oli oikeustointa tehtäessä maksukyvytön tai että oikeustoimi osaltaan johti velallisen maksukyvyttömyyteen.

Takaisinsaantia konkurssipesään koskevassa ratkaisussa KKO 1999:117 yhtiön katsottiin tulleen maksukyvyttömäksi viimeistään silloin, kun yhtiö myi käyttöomaisuuttaan kuittaamalla velkojaan, mikä olennaisesti heikensi yhtiön mahdollisuuksia jatkaa liiketoimintaa, ja kun yhtiön saama konsernirahoitus samanaikaisesti päättyi. Ratkaisussa maksukyvyttömyyteen viittaavina seikkoina luetellaan liiketaloudelliselle maksukyvyttömyyden tarkastelulle tavanomaisia seikkoja: liikevaihdon pienentyminen, liiketuloksen tappiollisuus ja osakepääoman menetys, joka tarkoittaa heikkoa omavaraisuusastetta.

Takaisinsaantia konkurssipesään koskevassa ratkaisussa KKO 1998:52 yhtiön maksukyvyttömyyden arvioinnissa otettiin huomioon yhtiön olennaisesti heikentynyt tulo- ja omaisuuden myyntivaikeudet, olemassa olevat taloudelliset vaikeudet, erittäin heikko kannattavuus ja välttävä maksuvalmius. Edellä lueteltujen toteutuneiden seikkojen lisäksi arvioinnissa otettiin huomioon erittäin heikko ennustettu kannattavuus ja heikko tai erittäin heikko ennustettu maksuvalmius. Ratkaisun perusteluissa tukeuduttiin yritystutkimuksen tuloksiin.

5. Rikoslaki 19.12.1889/39

39:1 Velallisen epärehellisyys

Velallinen, joka

1) hävittää omaisuuttaan,

- 2) ilman hyväksyttävää syytä lahjoittaa tai muuten luovuttaa omaisuuttaan,
- 3) siirtää omaisuuttaan ulkomaille saattaakseen sen velkojensa ulottumattomiin taikka
- 4) lisää perusteettomasti velvoitteitaan

ja siten aiheuttaa maksukyvyttömäksi tulemisensa tai oleellisesti pahentaa maksukyvyttömyyttään, on tuomittava *velallisen epärehellisyydestä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Työoikeus

Tuotannolliset ja taloudelliset irtisanomisperusteet

5.12.2 Lainvalmistelu

Maksukyvyttömyyslainsäädännön esitöissä ei ole juuri lainkaan viittauksia liiketaloustieteeseen. Uhkaavasta maksukyvyttömyydestä hallituksen esityksessä todetaan, että se, uhkaako velallista maksukyvyttömyys, on liiketaloudellinen kysymys, jonka arvioiminen edellyttää tämän alan asiantuntemusta.

Poikkeus edellä sanottuun on hallituksen esitys laiksi yrityksen saneerauksesta annetun lain ja takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain 23 §:n muuttamisesta (HE 152/2006). Esityksen perusteluissa on maksukyvyttömyyttä tarkasteltu liiketaloudelliseen tapaan. Hallituksen esityksessä nykytilan arviointia koskevassa osassa todetaan, että tavallinen peruste, johon velkoja vetoaa saneeraushakemuksen hylkäämiseksi, on se, että yrityksen maksukyvyttömyyttä ei voida saneerausohjelmalla poistaa. Velkojan on tällöin esitettävä väitettään tukevat seikat. Velkoja voi hallituksen esityksen mukaan vedota esimerkiksi siihen, että velallisen liiketoiminnan käyttökate, joka saadaan, kun tuloslaskelman liike tulokseen lisätään sitä ennen tehdyt poistot ja arvonalennukset, on ollut edellisenä ja kuluvana vuonna pieni tai negatiivinen. Negatiivinen käyttökate merkitsee sitä, että perusliiketoiminta on ainakin lyhytaikaisesti kannattamatonta. Vastaavasti velkoja voi esittää, että velallisen kassavirta on huomattavan vähäinen eikä menettelyä voida aloittaa, jollei velallinen esitä selvitystä, miten toiminta menettelyn aikana rahoitetaan. Velkoja voi siis vedota velallisen toiminnan pitkäaikaiseen tappiollisuuteen tai huonoon käyttökatteeseen, mikä johtaa siihen, että velallisen tulee esittää vastaselvitystä siitä, että yrityksessä mahdollisesti jo toteutetut ja suunnitellut toimenpiteet huomioon ottaen yhtiön kannattavalle liiketoiminnalle on riittävät edellytykset.⁴⁰

5.12.3 Oikeuskäytäntö

Markku Salminen toteaa tutkimuksessaan Velallisen rikoksesta, että tunnuslukulas-kentaa tai muuta puhtaasti kauppatieteellistä näyttöä ei näy käytetyn tuomioiden perusteluissa. Hovioikeusratkaisujen tarkastelun perusteella Salmisen mukaan kaikki täsmällisempi analyysi, esimerkiksi rahoitusrakenteen tai liikelaskennan tunnusluvut puuttuvat perusteluista. Tämä ei välttämättä tarkoita sitä, että niillä ei olisi ollut merkitystä, vaan sitä, että niistä ei ole lausuttu perusteluissa. Laskentatoimen

Nils Blummé
Ahti Kaarenaja
Seppo Suontausta

MAKSUKYKY, VAROJENJAKO JA VELKOJIENSUOJA OSAKEYHTIÖSSÄ

2.2 Kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden arviointi

2.2.1 Tunnusluvut

Yrityksen toiminnan jatkuvuuden taloudellisia perusedellytyksiä – kannattavuutta, vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta – arvioidaan tavallisesti useiden tunnuslukujen avulla⁶. Tunnusluvut perustuvat lähtökohtaisesti yrityksen virallisiin, vahvistettuihin tilinpäätöksiin. Tunnuslukujen luotettavuusaste riippuu tarkastelijan käytettävissä olevista tiedoista. Yrityksen ulkopuolinen tarkastelija joutuu yleensä tyytymään pelkästään yrityksen julkisen, vahvistetun tilinpäätöksen tietoihin. Sen sijaan esimerkiksi rahoittajat voivat vaatia yritykseltä julkista tilinpäätöstä täydentäviä ja tarkentavia lisä- ja taustatietoja. Yrityksissä taloudellisen tilan ja kannattavuuden arviointiin on luonnollisesti käytettävissä kaikki yrityksen sisäinen tieto. Tunnuslukujen laske-
misessa käytetään usein vahvistetun tilinpäätöksen lukujen sijasta niin sanottuja oikaistuja arvoja. Tilinpäätöksen lukujen oikaisu voi koskea esimerkiksi omaisuuserien arvostamista muuhun arvoon kuin vahvistetun tilinpäätöksen arvoon.

Tunnuslukujen arvot perustuvat menneeseen, jo toteutuneeseen toimintaan. Tunnuslukujen arvot voivat satunnaisista syistä eri vuosina vaihdella suurestikin. Lisäksi menestyvilläkin yrityksillä voi olla taloudellisesti heikkoja vuosia. Tämän vuoksi tunnuslukuja tulisi tarkastella 3–5 vuoden aikajaksolta. Vaikka tunnusluvut eivät kerrokaan tulevaisuudesta, on niillä merkitystä yrityksen tulevaisuuden arvioinnissa. Yrityksen toiminta ja sen tuloksellisuus eivät oleellisesti muutu kovin lyhyessä ajassa, ellei toiminnassa tehdä suuria muutoksia tai toimintaympäristö muutu huomattavasti.

Villa toteaa, että maksukykytestien tekeminen esimerkiksi edellyttää niiden perustamista ainakin viimeksi vahvistettuun tilinpäätökseen, jota on arvioitava muun maksukykyyn vaikuttavan informaation kanssa yhdessä ottamalla huomioon yhtiön tulevaa liiketoimintaa koskevat ennusteet. Villan mukaan maksukykyyn arvioinnin tulisi perustua kaikkeen tiedossa olevaan informaatioon yhtiön taloudellisesta asemasta. Kyse ei ole pelkästään viimeksi vahvistettuun tilinpäätökseen perustuvasta informaatiosta, vaan kaikesta yhtiön liiketoiminnan informaatiovirtojen tuottamasta yhtiön taloudellista asemaa kuvaavasta ja mittaavasta tiedosta. Viimeksi vahvistetulla tilinpäätöksellä on Villan mukaan kuitenkin hyvin olennainen rooli. Siitä ilmenee yhtiön jakokelpoisen vapaan oman pääoman määrän lisäksi myös yhtiön vakavaraisuuteen liittyvät erät, kuten yhtiön omaisuuden määrä, muoto ja laji, omaisuuden rahaksi muutettavuus, vieraan pääoman määrä ja sen jakautuminen lyhyt ja pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan. Villa katsoo, että arvioitaessa yrityksen maksukykyä ja sen säilymistä keskeisenä arviointikriteerinä on pidettävä yrityksen kassavirtaennusteita, joissa otetaan huomioon tulevaisuudessa tapahtuvat kassaan ja kassasta maksut, jotka perustuvat niin tulo- kuin pääomarahoitukseen.²⁸

➤ Oikeusministeriön varojenjakomuistiossa 2009 ei maksukykyyn arvioinnin osalta ehdotettu uusia säännöksiä. Hyvien yhtiökäytäntöjen kehittymisen edistämiseksi muistioon on sisällytetty lyhyt tiivistelmä oikeustaloustieteellisessä kirjallisuudessa esitetyistä maksukykyyn arvioinnissa huomioon otettavista keskeisistä seikoista. Muistion mukaan maksukykyyn arvioinnissa huomioon otettavista seikoista on oikeuskirjallisuudessa havaittavissa tietyt päälinjat. Keskeisiä taloudellisen raportoinnin kohteita tavanomaisten tilinpäätöstietojen lisäksi voivat olla:

1. yhtiön viimeksi vahvistetun ja mahdollisesti tilintarkastetun oman vapaan pääoman määrä sekä ehdotettu tai päätetty varojenjaon määrä
2. kannattavuusaste
3. omavaraisuusaste
4. maksuvalmiusaste
5. kasvunopeus
6. yhtiön ja osakkeenomistajan verotukseen liittyvät seikat.

X Oikeuskirjallisuudessa keskeisenä maksukykyyn arviointivälineenä on mainittu rahoitus- ja rahavirtalaskelmat, vaikkakaan kirjanpitolaki ei edellytä rahoituslaskelman laatimista kaikissa yhtiöissä. Edellä mainittujen tekijöiden tulevaa kehitystä voidaan